

Opvattingen van het college of burgemeester ex. artikel 33 Reglement van Orde. De griffie zorgt voor verspreiding. Beantwoording volgt zo snel mogelijk en in ieder geval binnen 4 weken.

Beantwoording is openbaar/~~niet openbaar~~ (doorhalen wat niet van toepassing is).

Naam en fractie: Rolien Bekkema, PvdA
Datum indiening: 30 september 2021
Datum antwoord: 26 oktober 2021
Onderwerp: Energie-armoede

Inleiding:

De energiemarkt is op hol geslagen, waardoor de energierekening voor veel mensen het komende jaar flink duurder gaat worden, bleek onlangs uit onderzoek van TNO. Een half miljoen huishoudens in Nederland kampt met 'energiearmoede' (het niet meer kunnen betalen van hun energierekening), ofwel doordat mensen in een slecht geïsoleerd huurhuis wonen, ofwel doordat mensen geen spaargeld hebben om hun koopwoning te verduurzamen.

Mensen met een laag inkomen die binnen afzienbare tijd in acute problemen komen lijken niet bij de gemeente terecht te kunnen voor ondersteuning. In veel gemeenten worden hogere stookkosten alleen vergoed vanuit de bijzondere bijstand wanneer er sprake is van een medische noodzaak.

Uit de Participatiewet volgt dat er sprake moet zijn van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten in het geval van de aanvraag van bijzondere bijstand.

Tijdens de algemene beschouwingen in de 2e Kamer werd overigens bekend dat het kabinet € 375 Mio extra wilt uittrekken om de stijgende energierekening van burgers te compenseren. Dat komt gemiddeld neer op € 40 per jaar per huishouden. Volgens het CBS stijgen de energiekosten echter gemiddeld met € 500 per jaar per huishouden. Voor slecht geïsoleerde woningen pakt de stijging naar verwachting nog hoger uit.

Wij willen hier de volgende schriftelijke vragen over stellen:

Vraag 1

Klopt het dat mensen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm nu niet in aanmerking komen voor een vergoeding voor onverwacht hoge energiekosten (bijvoorbeeld vanuit de bijzondere bijstand of individuele inkomensvoet)?

Antwoord

Energielasten worden gezien als een algemene kostensoort. Binnen de door het rijk bepaalde algemene bijstandsnorm zit een component voor de energielasten. Deze kosten dienen daarom in beginsel uit een inkomen op bijstandsniveau te worden bestreden, hetzij door middel van reservering, hetzij door middel van gespreide betaling achteraf. Een stijging van energielasten door de (internationale) ontwikkelingen op de energiemarkt mag niet zonder meer door de gemeenten worden gecompenseerd; de gemeenten mogen geen inkomenspolitiek bedrijven. Het gaat hier om een landelijk probleem, waardoor we niet kunnen spreken van individuele bijzondere omstandigheden waarvoor bijzondere bijstand mogelijk is. Alleen op grond van de hardheidsclausule is het mogelijk gemotiveerd af te wijken van regelgeving, maar dat kan alleen in individuele bijzondere (nood)situaties. Zie verder ook bij vraag 3.

Het verstrekken van bijzondere bijstand voor hogere energielasten is wel mogelijk wanneer er medische redenen zijn die de hoge energielasten veroorzaken. Daarbij wordt een draagkrachtprincipe gehanteerd, waarbij geen sprake is van financiële draagkracht wanneer het inkomen gelijk of minder is dan 120 procent van de geldende bijstandsnorm per jaar inclusief vakantiegeld.

Een individuele inkomensvoet (die kan worden toegekend wanneer sprake is van een langdurig lage inkomenssituatie) kan wel worden besteed aan de energiekosten omdat aan de besteding van die toeslag geen voorwaarden zijn verbonden.

Vraag 2

Is het College het met de PvdA eens dat er gezien de huidige energiemarkt sprake kan zijn van bijzondere omstandigheden, waaruit noodzakelijke kosten kunnen voortvloeien, namelijk een plotseling veel hogere energierekening?

Antwoord

Zie de antwoorden onder vraag 1 en 4.

Vraag 3

Ziet het College mogelijkheden om de regels voor de bijzondere bijstand (desnoods tijdelijk) flexibeler toe te passen, waardoor mensen die voor plotseling hoge energiekosten komen te staan, hiervoor bij de gemeente terecht kunnen?

Antwoord

Op dit moment zijn er te veel onzekere factoren om hier als gemeente lokaal beleid op te voeren:

1. Zoals toegelicht onder 1 zijn er juridische drempels omdat energielasten worden gezien als algemene kosten. De gemeente mag geen inkomenspolitiek bedrijven.
2. Het is niet bekend hoeveel inwoners in welke mate worden getroffen. Als een inwoner een contract heeft met vaste tarieven voor langere tijd, dan is er in dat huishouden geen sprake van kostenstijging. Alleen inwoners die een contract hebben met flexibele tarieven gaan zoals wordt verwacht een kostenstijging merken. De tarieven worden vastgesteld op 1 januari en 1 juli van het jaar, dus 1 januari 2022 is de verwachte datum waarop hogere kosten gaan worden berekend. Op dit moment (oktober 2021) zijn de nieuwe tarieven niet bekend noch het aantal inwoners dat hiermee te maken krijgt.
3. Het kabinet heeft op 15 oktober jl. besloten om diverse maatregelen te nemen om de stijging van de energierekening te verminderen. Het gaat in elk geval om een extra belastingkorting op de energierekening en om een verlaging van het belastingtarief op elektriciteit. De belastingkorting op de energierekening wordt verhoogd met €230 inclusief btw. Het belastingtarief op elektriciteit (eerste schijf) gaat omlaag met 8,4 cent inclusief btw. Het zijn tijdelijke maatregelen die gelden voor 2022. Voor een huishouden met een gemiddeld verbruik (*1.170 m3 gas en 2.385 kWh elektriciteit / Planbureau voor de Leefomgeving*) betekent dit een daling van kosten van ongeveer 400 euro op jaarbasis. In de praktijk zal dat bedrag per huishouden verschillen. Daarnaast gaat het rijk extra subsidies beschikbaar stellen om kwetsbare huishoudens te helpen bij het isoleren van woningen waardoor de maandelijkse energielasten lager worden.

Vraag 4

Of ziet het College andere mogelijkheden om mensen met acute problemen te helpen?

Antwoord

Inwoners met acute problemen kunnen zich altijd melden bij de gemeente. Dan kan er op individueel niveau gekeken worden op welke wijze er hulp geboden kan worden. We moeten altijd eerst kijken of er binnen de regels en kaders hulp kan worden geboden. Mocht dit niet het geval zijn dan kan er in uitzonderlijke (nood)situaties gekeken worden of er op individueel niveau afgeweken kan worden van de regels met het inzetten van de hardheidsclausule.